

ANTİK HIERAPOLİS (PAMUKKALE) KENTİNDE YAPILAŞMANIN TERMAL KAYNAKLAR ÜZERİNE ETKİLERİ

Hulusi ŞAHİKAYA
Dr. Tuncer EŞDER

Doğal ve Kültür varlıkların iç içe bulunduğu evrensel üne sahip antik Hierapolis (PAMUKKALE) kentinde ikisi özel girişimciye, üçü devlet sektörüne ait turistik tesislerin atık sular, katı atıkları çevreyi ve termal suları önemli ölçüde kirletmektedir. Henüz farkedilmeyen bu olumsuz durumlar, gelecekte çok önemli çevre ve sağlık sorunları ile ekonomik kayıpların meydana gelmesine neden olacaktır.

Her yıl bir milyondan fazla yerli ve yabancı gezgin Pamukkale'de doğal kültür varlıkları ile bütünleşmekte, özellikle en çok termal sularla ve travertenlerle ilgilenmektedir. Uluslararası bir turizm potansiyeline sahip Pamukkale, ülkemizde çok büyük ekonomik kazançlar sağlamaktadır,

Doğal ve tarihi zenginliklere sahip bu yörede ilk tesis, Özel İdare'ye ait Pamukkale Moteli olup, 1957 yılında yapılmıştır. Doğal ve kültür varlıklarının iç içe bulunduğu ana termal kaynak üzerinde yer alan bu yapı, daha sonraki yapılaşmalar için bir örnek oluşturmuştur* İlerleyen yıllarda bir doğa harikası olan travertenler ile Hierapolis kalıntıları üzerinde mimari özelliği olmayan, çirkin görünümlü yeni yapılar türemiştir. Arıtma tesislerine sahip olmayan turistik görünümlü bu yapılar, öncelikle termal sular ve çevre üzerinde büyük tehlikeler yaratmakta ve yaratmaya devam etmektedir. Doğal güzellikler

üzerinde kurulmuş mevcut turistik tesislerin jeolojik yapı üzerindeki yerleri, atıksu deşarj mekanizmaları, çevreye ve termal sulara olan etkileri araştırılmıştır. Elde edilen olumsuzluklar açılanmış ve çözümleri için öneriler getirilmiştir,

Pamukkale'de antik bir kanal sistemi içerisinde hareket eden termal sular öncelikle turistik tesislerde kullanıldıktan sonra özelliğini yitirmiş olarak travertenlere buradan da, köylere salınmaktadır. Termal sular artan ve hızla gelişen yapılaşmaya bağlı olarak tehlikeli ölçüde kirlenmektedir. Bunlar, bakteriyolojik ve kimyasal kirlenmeler olup, en önemlisi; traverten oluşumunu yavaşlatmakta, onların kararmasına ve çirkinleşmesine neden olmaktadır.

Pamukkale ve çevresinin evrensel bir anıt olarak uluslararası koruma altına alınması, termalizimi ve sağlık sorunlarını kontrol edecek bir sağlık merkezinin kurulması, termal sulardaki bakteriyolojik ve kimyasal kirlenmelerin periyodik olarak izlenmesi, kirlenmeyi önleyici önlemlerin alınması, gerekli sağlık taramalarının yapılması önceliği olan Öneriler olarak ileri sürülmüştür. En önemlisi, yöredeki kirlenmenin nedeni olan mevcut tesislerin belli bir süre içerisinde vakit geçirilmeden ovaya indirilmesi termal suların ve çevrenin korunması açısından gerekli ve zorunludur.